

Spirite
celebre

Totul e relativ

Serata, care avea loc chiar de Revelion, începuse de multă vreme. Ca la orice party american ce se respectă, actorii invitați erau în centrul atenției. Fiecare încerca să-și facă „numărul”, vorbind cât mai mult despre ilustra sa carieră. Pe o banchetă mai retrasă, un actor, cam sărac cu duhul, turuia despre rolurile sale, avându-l ca fidel ascultător pe un bătrânel. Mulți oameni, văzându-i că stau atâta timp de vorbă, nu își ascundeau mirarea și într-un târziu, când cei doi se despărțiră, îl întrebară pe actor despre ce au discutat. Plin de importanță, acesta răspunse că i-a explicat interlocutorului greutatea muncii pe platoul de filmare și cât de relative sunt succesele. „În final, bătrânel mi-a spus că, în privința relativității, are și el teoria sa. Oare ce-o fi vrut să înțeleg prin asta?”. Interlocutorul, care nu era altul decât celebrul fizician Albert Einstein, scăpat de pisălogeala actorului, a început să se plimbe printre invitați. O doamnă, cam snoabă, încerca să înfiripeze o discuție.

- Dumneavoastră, care știți atâtea lucruri, ați putea să-mi explicați ce diferență este între timp și eternitate?

- Desigur, eu aș avea timp să vă explic, dar v-ar trebui o eternitate ca să înțelegeți. Doamna, neînțelegând ironia, a continuat să mențină ștacheta savantă a discuției.

- Oare cum se nasc marile descoperiri care revoluționează știința?

- Foarte simplu, răspunse Einstein. Toată lumea știe că este imposibil să explici cutare sau cutare fenomen. Ei bine, uneori se găsește câte un ignorant care nu știe acest lucru...

- M-ar bucura să vă revăd, domnule. Vă rog să îmi dați un telefon, deși am un număr greu de memorat - 24.361.

- Nu-i greu deloc. Două duzini și 19 la pătrat dau numărul dvs. de telefon. Simplu.

A. CROITORU

Liderul
generației
„beat“ –
Allen Ginsberg

Într-o fotografie din 1967, îl putem vedea pe Allen Ginsberg (1926-1997) așezat pe o scară mobilă, în Hyde Park, înconjurat de tineri londonezi care îl ascultă cu evlavie. Poetul este îmbrăcat în cămașă de mătase,

roșie, poartă un lanț gros la gât și pantalonii sunt scurtați mai sus de glezne. Generația „beat” era mai tânără decât Ginsberg, născut în New Jersey, la 3 iunie 1926, dar el a fost unul dintre principalii inspiratori. Confundați, din ignoranță, cu fenomenul „hippy”, „beatnicii” au fost de fapt continuatori ai suprealismului interbelic. Ei au exprimat dorința de emancipare a mai multor categorii de tineri, unii săraci, dar talentați în diverse domenii, muzică, poezie, pictură etc. Este adevărat că printre ei se aflau și drogați, alcoolici, dar violența le era străină, de multe ori au protestat împotriva oricărei forme de violență. Purtători de cuvânt au fost Neal Cassady, Jack Kerouac, Burroughs; mulți erau americani, albi, negri, nord-africani, mai puțin europeni.

Ginsberg a murit la 5 aprilie 1997, lăsând moștenire o serie de volume de poezie, importante pentru evoluția literaturii americane și universale: „Howl and other Poems” (1955), de inspirație whitmaniană, „Kaddish” (1961), „Reality Sandwiches” (1963), „Planet News” (1968), „Airplane Dreams” (1969), „The Fall of America” (1973), „Mind Breath” (1978), „Plutonian Ode” (1982), „Sutra” (1984) ș.a. Comparat cu Marinetti și Maiakovski, inspirat de budism, dar și de vechea poezie ebraică (Halevy), Allen Ginsberg a fost un „fenomen”, opera sa este studiată în universități.

Regretatul poet Marin Sorescu l-a cunoscut personal, a tradus din poezia lui Ginsberg, publicând un volum la Editura Scrisul Românesc în 1985 (interviuri, versuri).

Poemul „Crăpelnița” descrie feluri de mâncare și se încheie cu „Belfast, Bosnia, Cipru, Nagorno – Karabah, Georgia / Și câte vor mai veni”. Poetul Meliusz Jozsef i-a dedicat un „Isgadal”, tradus de Virgil Teodorescu. Un poem scris în 1955 este intitulat „Yiddische Kopf” și evocă pe antecesorii lui Ginsberg, din Vitebsk, Kamenet – Podolsk. „Evreul rătăcitor” nu este o legendă.

BORIS MARIAN

„Valurile
Dunării”
și
muza lor

Aflăm de la dl Iosif Singer, secretarul Comunității Evreilor din Lugoj, că partitura celebrei compoziții „Valurile Dunării”, cu semnătura autografa a autorului, Iosif Ivanovici, se află păstrată cu grijă la sediul Comunității. Acest vals, care colindă lumea de peste un secol, a fost compus de Iosif Ivanovici pentru domnișoara Sara Fried, din Lugoj, și dedicat acesteia. Sara Fried s-a căsătorit și și-a schimbat cu această ocazie numele în Dreichlinger. Ea s-a născut în 1866 și a murit în 1935, fiind îngropată în Cimitirul evreiesc din Lugoj.

Iosif
Kobzon –
o stea
a muzicii
ruse

De curând, cântărețul Iosif Kobzon a împlinit 70 de ani (17 septembrie 2007), fiind sărbătorit în Sala de festivități a Kremlinului (fosta Sală a Congreselor). El este o stea în pleiada interpreților de muzică ușoară, după D. Utiosov (Stein), Mark Bernes ș.a. Iubit de confrăți, de public, oriunde vocea sa puternică, sensibilă a răsunat pe întreg teritoriul fostei U.R.S.S. și a Rusiei, azi.

Cele mai cunoscute compoziții ale lui Dunaevski, Frenkel, Pahmutova, Tuhmanov ș.a. au găsit în Kobzon un interpret desăvârșit. La sărbătorirea solistului au participat Ansamblul Armatei (care a interpretat și „Hava Naghila”), Teatrul Evreiesc din Moscova (cu cântecul „Șalom Alehem”), Teatrul „Romen” al rromilor din Rusia (cu „Oci ciornăie”), iar Kobzon, pe lângă numeroase cântece rusești, ucrainiene, a cântat în idiș „Tum-balalaika”. L-au felicitat artiști cunoscuți: Liudmila Zăkina, Edita Pieha, Alla Pugaciova, Al. Rosenbaum, Klara Novikova, Charles Aznavour, ca și primarul Moscovei, Iuri Lujkov. Iosif Kobzon este un artist evreu rus, iubit de public, în propria țară și în alte țări.

B. MEHR

Celebrul Bob Dylan

Robert Allen Zimmerman s-a născut în 1941, în statul Minnesota, într-o familie evreiască netraditionalistă. În tinerețe, l-au impresionat rock'n roll-ul lui Johnny Cash, Jerry Lee Lewis, Little Richard, actorul James Dean, din filmul „Rebel fără cauză”, și Marlon Brando, din filmul „Sălbaticul”. A învățat singur să cânte la pian, la chitară. A studiat la Universitatea Minnesota, în paralel participând la spectacole în cluburi de noapte, cafenele, cu muzică proprie. S-a hotărât să adopte pseudonimul Dylan de la Thomas Dylan, cunoscut poet anglo-galez. Se orientează spre muzica folk, gen Woody Guthrie, Peter Seeger. Debutul în compoziție l-a propulsat cu „Cântec pentru Woody”. A început să cânte la Clubul Gerdes Folk City din Greenwich Village, cunoscut cartier în New York. Aici s-au afirmat o serie de celebrități în lumea folk-ului. Bob Dylan a fost remarcat de John Hammond, rudă cu Benny Goodman. Primul disc cu Bob Dylan a apărut în 1962. În 1963, cântărețul și compozitorul, deja cunoscut, lansează „Blowin' in the Wind” („Vânare de vânt”, din versetul „Ecleziastului”). A fost un mare succes, ca și următorul, „The Times Are A-Changin'” („Vremurile se schimbă”). În 1965, a participat la Festivalul Folk de la Newport, acompaniat de o formație rock, cu „Domnul Tamburină” și „Like a Rolling Stone” („Ca o piatră care se rostogolește”). Celebra formație „Rolling Stones” a preluat acest motiv, iar meritul lui Bob Dylan a fost de a îmbina rock-ul și folk-ul. Ulterior, a introdus în compozițiile sale motive „country” și „western”.

În 1970 era o autoritate în domeniul inovațiilor muzicale. Vedetă a generației sale, a suferit un accident grav cu motocicleta, a avut o perioadă când voia să se creștineze, apoi s-a apropiat de mișcarea „Chabad-Lubavitch”, a fost primit de Rabinul Menahem Schneersohn.

Bob Dylan a rămas mereu un om plin de surprize, însetat de bucuria muzicii, ferindu-se de succesul facil, comercial. (B.M.M.)

● 3 decembrie 1856 - s-a născut, la München, pictorița LOUISE CATHERINE BRESLAU. În anii 1900, a fost cea mai solicitată portretistă de femei și copii din Franța. În 1909, obține medalia de aur la Expoziția Universală de la Paris.

● 4 decembrie 1922 - s-a născut, la Govone (Italia), DAN VITTORIO SEGRE, diplomat și scriitor. Este autorul volumului autobiografic *Povestea unui evreu italian*.

● 5 decembrie 1897 - s-a născut, la Berlin, istoricul religiilor GERSHOM SCHOLEM. A studiat diferite aspecte ale Cabalei.

● 8 decembrie 1917 - a murit scriitorul MENDELE MOJCHER SFORIM, clasic al literaturii idiș.

● 8 decembrie 1922 - s-a născut, la Berlin, pictorul LUCIAN FREUD, nepot al marelui savant Sigmund Freud. Cea mai importantă parte a creației sale o reprezintă portretele.

● 9 decembrie 1924 - s-a născut, la Ploiești, scriitoarea TANIA LOVINESCU. Dintre scrierile sale menționăm volumele de poezii „Oamenii, visele”, „Pescărușii”, „Abel” și romanele „Aproapele meu”, „Pagina ruptă”, „Mă numesc Alzheimer” (roman scris în Israel unde scriitoarea a locuit între anii 1989-2001, fiind considerată o reprezentantă de seamă a literaturii israeliene de limbă română).

● 10 decembrie 1891 - s-a născut, la Berlin, poeta NELLY SACHS. În lirica sa este oglindită tragedia evreimii europene. În 1966, a primit Premiul Nobel pentru literatură.

● 11 decembrie 1882 - s-a născut, la Breslau, fizicianul MAX BORN. Pentru lucrările sale în domeniul teoriei cuantice a primit, în 1954, Premiul Nobel.

● 12 decembrie 1962 - a murit scriitorul FELIX ADERCA.

● 12 decembrie 1886 - s-a născut, în Belarus, scriitorul de limbă idiș NOAH LURIE. În cărțile sale a oglindit viața păturilor sărace ale evreimii, lupta împotriva fascismului.

● 13 decembrie 2007 - 210 ani de la nașterea (1797, Düsseldorf) marelui poet HEINRICH HEINE. *Cartea de cântece*, publicată în 1827, i-a adus celebritatea. Alte lucrări: *Tablouri de călătorie*, *Atta*

ANIVERSĂRILE
ȘI COMEMORĂRILE
Lunii DECEMBRIE

Troll, *Rabinul din Bacharah* (un fragment de nuvelă despre viața evreilor în Evul Mediu). Multe dintre poemele lui H. Heine au fost puse pe muzică. Heine este considerat unul dintre cei mai reprezentativi creatori ai literaturii universale.

● 16 decembrie 1923 - s-a născut, la Magdeburg, pianistul MENAHEM PRESSLER. În 1938, pleacă în Ereț Israel. În 1955, înființează un trio pianistic, considerat printre cele mai bune din lume.

● 16 decembrie 1922 - a murit la Ierusalim, ELIEZER BEN-IEHUDA (PERLMAN), născut în Lituania. A fost pionierul renașterii și modernizării limbii ebraice. După ce s-a stabilit în Ierusalim, a început să lucreze la un mare dicționar al limbii ebraice. Ultimul din cele 17 volume a fost publicat de rudele sale în 1959.

● 17 decembrie 1917 - a murit, la Kiev, militantul sionist BER BOROCHOV. A încercat să realizeze o sinteză între sionism și socialism. A fost unul dintre cei mai importanți teoreticieni ai partidului muncitoresc-sionist „Poalei Tion”.

● 17 decembrie 1902 - s-a născut, la Viena, scriitorul ALBERT DRACH, autorul unor romane despre viața evreilor din Galiciă.

● 21 decembrie 1958 - a încetat din viață, în California, scriitorul LION FEUCHTWANGER. Este autorul unor cărți intrate în fondul de aur al literaturii universale: *Evreul Süss*, *Succes*, *Frații Oppenheim*, *Demonul în Franța*, *Evreica din Toledo* și altele. Naziștii i-au ars cărțile și i-au anulat cetățenia germană.

● 24 decembrie 1868 - s-a născut, în Prusia, şahistul EMANUEL LASKER. A cucerit titlul mondial în 1894, fiind detronat, în 1921, de Capablanca.

● 25 decembrie 1867 - s-a născut, la Breslau, eseistul și criticul ALFRED KERR. A fost unul dintre cei mai influenți critici literari din perioada prehitleristă.

● 26 decembrie 1893 - s-a născut, lângă Minsk, pictorul peisagist CHAIM SOUTINE.

● 27 decembrie 1896 - s-a născut, la Neckenheim pe Rin, scriitorul CARL ZUCKMAYER, autorul romanului *Căpitanul de la Köpenick* și al dramei *Generalul diavolului*.

● 29 decembrie 2007 - împlinește 85 de ani (n. 1922) prof. dr. arhitect. TIBERIU BENEDEK, membru al Consiliului de Conducere al F.C.E.R.

● 31 decembrie 1904 - s-a născut, la Odessa, marele violonist NATHAN MILSTEIN. A efectuat turnee în întreaga lume.

SIEGFRIED WOLF

